

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10973-05-20 פלוגית ואח' נ' נבון ואח'

לפני כבוד השופט עדי הדר

התובעות:

1. פלוגית ע"י האפוטרופסית
2. אלמונית

נגד

הנתבעים:

1. קארין נבון
2. טל זאב נבון

פסק דין

לפני ביהמ"ש תביעה להשבת כספים שקיבלה הנתבעת בטענה לעושה.

כתב התביעה

1. התובעות, אם ובתה (להלן: "הבת והאם"), הגישו ביום 6.5.20 כתב תביעה בבית משפט השלום במחוז מרכז בו טענו שהנתבעת קיבלה מהן כספים רבים מתוך חשבון בנק משותף שלהן, תוך ניצול נכותה של הבת על רקע נפשי. הן ביקשו לחייב הנתבעת להשיב להן הסך של 180,350 ₪ וכן לפצותן בגין עוגמת נפש בסך של 20,000 ₪.

כתב ההגנה

2. הנתבעים הגישו ביום 19.7.20 כתב הגנה בו טענו כי הבת מנסה בצביעות לעשוק את הנתבעת.

העברת התובענה למחוז תל אביב

3. ביהמ"ש (כבוד השופטת אושרית רוטקוף) הורתה ביום 19.10.20, לבקשת הנתבעים, על העברת התובענה למחוז תל אביב.

הדיון הראשון והשני

4. ביום 7.3.21 התקיים הדיון הראשון. ביהמ"ש נתן הוראות לגבי המשך שמיעת הבקשות המקדמיות. ביום 24.5.21 התקיים הדיון השני, לאחר שביהמ"ש דחה מועד הדיון לבקשת הנתבעים. ביהמ"ש נתן החלטות בבקשות המקדמיות.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10973-05-20 פלוגית ואח' נ' נבון ואח'

מיצוי הליכים מקדמיים והגשת ראיות

5. ביהמ"ש נתן ביום 19.7.21 תוקף של החלטה להסכמת הצדדים בדבר מיצוי הליכים מקדמיים ונתן צו להגשת ראיות. התובעות הגישו ראיותיהן ביום 18.8.21 והנתבעים, לאחר שביקשו וקיבלו ארכה, ביום 25.10.21.

הדיון השלישי והרביעי

6. ביום 8.12.21 התקיים הדיון השלישי, לאחר שביהמ"ש דחה מועד הדיון לבקשת התובעות. ביהמ"ש קבע מועד לשמיעת הראיות, סדר נחקרים וקצב זמני חקירה. ביום 11.1.22 התקיים הדיון הרביעי. נחקרו הגיס (להלן: "הגיס") והתובעות ולאחר מכן הנתבעת.

הגשת סיכומים

7. ביום 27.1.22, עת התקבל תמליל הדיון שהוקלט, ביהמ"ש נתן צו להגשת סיכומים. התובעות הגישו סיכומיהן ביום 10.2.22 והנתבעים, לאחר שביקשו וקיבלו ארכה, ביום 15.3.22.

דיון והכרעה

8. על ביהמ"ש לקבוע האם הנתבעת עשקה את הבת או הטעתה אותה ואם כן, מהו הסכום שעליה להשיב לתובעות וכן האם עליה לפצותן בגין עוגמת נפש.

9. להלן גרסאות הצדדים:

גרסת התובעות

10. התובעות טענו בכתב התביעה כי הבת סובלת ממחלה דו-קוטבית, המשבשת את חייה וכי היא מוכרת כנכה 40% נכות נפשית על ידי הביטוח הלאומי, ומקבלת קצבת נכות. בעברה כמה אשפוזים פסיכיאטרים. לפי כתב התביעה, האם והבת הן שותפות בחשבון הבנק ממנו נמשכו הכספים. האם מוכרת כנכה 70%.

התובעות טענו שהנתבעת מפרסמת את עצמה ברשתות החברתיות ובמרשתת תחת השם "קארין המתקשרת", ומציגה עצמה כבעלת כוחות תקשור בנרות ובאמצעים אחרים, ויכולה לבצע פעולות מאגיות וכי הבת העבירה לה כספים רבים. עוד טענו שהנתבע הוא בן זוגה של הנתבעת, וגם הוא קיבל חלק מהכספים לחשבונו הפרטי.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10973-05-20 פלוגית ואח' נ' נבון ואח'

עוד טענו, שהבת מצויה בקשר עם בחור (להלן "הבחור"). היא פנתה למתקשרת בשם יפית סומעי (להלן: "יפית"), על מנת לחזק את הקשר עם הבחור ולפתוח את המזל. אותה יפית היא שהפנתה אותה אל הנתבעת.

עוד טענו, שהקשר בין הבת ובין הנתבעת כלל שיחות יומיות, ולאחר מכן מפגשים, בתדירות של פעמיים בשבוע. בין היתר הבטיחה לה הנתבעת שתזכה בלוטו (באמצעות הסבא שנפטר קודם לכן ולטענת הנתבעת היא מעלה את נשמתו), "תענוג" בו חויבה בסכום בסך של 2,000 ₪, היות והבת האמינה לנתבעת כי הסבא המנוח הוא ששלח לה את הבחור בו היא מאוהבת.

עוד טענו, שהנתבעת גם נסעה עם הבת להתפלל בכותל, שירות שגם עליו גבתה הנתבעת כספים רבים. עוד טענו, שבחודשים הראשונים העבירה הבת לנתבעת סכום בסך של 5,000 ₪ בכל חודש. הנתבעת דרשה וקיבלה (הן לחשבונה והן לחשבון הנתבע) סכומים לא מבוטלים, של כמה מאות או אפילו אלפי ₪ בכל פעם, לעיתים בכל יום, ולעיתים גם יותר מפעם אחת ביום. יתרה מכך, הסכומים הלכו וגדלו מכ- 5,000 ₪ לחודש בתחילת הקשר, לסכומים של 75 עד 80 אלף ₪ בחודשים שלאחר מכן.

בסיכומו של דבר, טענו התובעות, הבת העבירה לנתבעים סך של 179,400 ₪. בנוסף, שילמה בקופה של איקאה 950 ₪ עבור רכישה של הנתבעת וסה"כ שילמה לנתבעים סכום כולל בסך של 180,350 ₪. כל התשלומים בוצעו בהעברות בנקאיות. הבת מעולם לא קיבלה קבלה ו/או חשבונית מס.

עוד טענו, שהנתבעת השתמשה בבת כנהגת פרטית לצרכים שונים.

התובעות טענו שהנתבעת ניצלה את מצבה המעורער של הבת, הוליכה אותה שולל וביצעה עושק לפי סעיף 18 לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973 (להלן: "חוק החוזים"). עוד טענו, שלא די שהנתבעת לא בחלה בעושק, היא הגדילה ומצאה לנכון להשיא לבת עצות כמו להפסיק את הטיפול התרופתי לטיפול במחלתה, דבר חמור מאין כמותו.

עוד טענו, שכשהבינה הבת כי הנתבעת מוליכה אותה שולל, וביקשה להפסיק את התשלומים, ודרשה כבר לראות תוצאות בפועל, איימה עליה הנתבעת שהבריאיות שלה, של המשפחה שלה ושל האהוב שלה – בסכנה. כמו כן, אמרה לה הנתבעת שהבחורה הקודמת של אהובה עשתה עליה כישוף מוות, והיא בסכנה. בכך הצליחה "למשוך אותה" חזרה פנימה, ומנעה יציאתה לחירות, תוך שהיא מבצעת עבירה של איומים.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10973-05-20 פלוגית ואח' נ' נבון ואח'

עוד טענו, שהנתבעת הונתה את הבת, לא נתנה כל תמורה לכספים שקיבלה, ולא סיפקה את שהבטיחה. ביום 2.3.20 גילתה משפחתה של הבת כי חשבון הבנק שלה התרוקן. הם ניסו ליצור קשר עם הנתבעת, אולם בכל פעם טענה כי אינה רוצה לדבר. עוד טענו, שגם הנתבע הרחיק עצמו מהעניין, טען כי הוא גרוש מהנתבעת, ואין לו כל קשר לדבר. זאת, למרות שחלק מן הכספים עברו ישירות, לבקשת הנתבעת, לחשבון הבנק שלו.

גרסת הנתבעים

11. הנתבעים טענו בכתב ההגנה כי במאמץ להשיג עילה, האם הציגה את בתה, כ"קורבן" מעשה עושק בידי הנתבעת, אלא שמתוך מאמץ יתר זה, האם גילתה פרטים החושפים את צביעותה של התביעה, שנמצאה חותרת לעשוק את הנתבעת.

עוד טענו, שלבת אין עניין בתביעה, אשר הוגשה בניגוד לדעתה, בניגוד לרצונה ובניגוד להסכמתה. הייתה זו האם אשר גררה את בתה למסור תלונה במשטרה כתחליף לעילה. עוד טענו, שהייתה זו הבת שביום התלונה התקשרה טלפונית אל הנתבעת הודתה בפניה על הטיפול הרגשי המסור במשך התקופה הנדונה, טיפול שהתבצע בתדירות יום-יומית מטורפת על רקע הבחור שהפך לפתיל חייה של הבת.

עוד טענו, שלאם ידיעה אישית בכל עת וזמן בכל צעדי הבת שגרה אצלה וכי יש להן חשבון משותף. עוד טענו, שמתוך דאגה לבת, האם מעורבת בחיי הבת בכל הקשור בבעיית יחסי הבת עם הבחור. עוד טענו, שהייתה זו האם שליוותה את הבת בטיפוליה הרגשיים במשך 6 שנים אצל מיסטיקנים, אשר להם האם שילמה מתוך החשבון המשותף שלה סכומי כסף ניכרים.

עוד טענו, שהאם נמנעה מלפרט את הסכומים הניכרים ששילמה מתוך החשבון שלה למיסטיקנים הקודמים במשך 6 שנות טיפול רגשי בבת שלה בגלל בעיית הקשר עם הבחור. עוד טענו, שהאם נמנעה מלציין את העובדה כי במהלך כל תקופת הטיפול הרגשי הנדונה בתביעה היא ידעה את רצף התשלומים לנתבעת דרך דפי החשבון שלה, ומשכך, כל החיובים הנטענים בתביעה, החל מהחיוב הראשון, היו בידיעתה, בעיקר כאשר היא עצמה שילמה מתוך החשבון שלה, במשך 6 השנים הקודמות סכומי כסף ניכרים.

עוד טענו, שהאם נמנעה מלגלות כי בצד הבעיה הרגשית של הבת מול הבחור, הבת ניהלה ומנהלת את חייה באורח עצמאי לחלוטין, כשהיא שקולה ומדודה, ועל שגרת יומה זה תעיד השכלתה הגבוהה (2 תארים אקדמאיים), עבודתה במשרה בכירה, התנהלותה באופן עצמאי מול הנתבעת, החזקת רישיון נהיגה ורכב ועוד.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10973-05-20 פלוגית ואח' נ' נבון ואח'

עוד טענו, שהאם יצרה מצג מטעה כאילו הבת לוקה בבעיה נפשית-פסיכיאטרית. מצג זה מופרך אפילו מתוך האישור שצורף לתביעה, ולפיו אין עדות על מצב נפשי-פסיכיאטרי.

ביחס למישור החוזי, הנתבעים טענו, כי אין טענה שהבת לוקה בשיקול דעתה, או בשיפוט עצמי, ואין טענה לאי שפיות או לאי כשרות משפטית לנהל את כספיה. נהפוך, האם לא חסמה בפני הבת את החשבון המשותף, ונתנה לבת את החירות לנהל את כספי החשבון המשותף לפי שיקול דעתה ושיפוטה, שאילו לא סמכה על שיקול דעתה של הבת, שהיא משכילה אקדמית, אזי הייתה נמנעת מחשבון משותף עמה. עוד טענו, שהאם צורפה לתביעה ללא יפוי כח, מעבר לכך, אין יריבות בינה ובין הנתבעת.

עוד טענו, שתפקודה התקין של הבת בשגרת יומה, בעיקר בעבודתה, לכל התקופה הנדונה בתביעה מהווה הוכחה להצלחת הטיפול הרגשי, שבוצע במסירות ובסובלנות אין קץ עד להתמסרות, לשביעות רצון הבת, והכל במטרה לסייע באמת לבת המעונה מתלאות חייה עם הבחור.

עוד טענו, שהאם ידעה את תוכן, מגוון והיקף הטיפולים, וידעה מראש כי בעבור טיפולים אינטנסיביים ברמה מטורפת צריך לשלם, וידעה מראש את סדרת התשלומים, החל מהחיוב הראשון שהופיע בחשבון שלה, שהוא חשבון משותף לה ולבת.

עוד טענו, שכל התשלומים בתמורה בוצעו בהעברות בנקאיות גלויות. הבת שהגיעה בכוחות עצמה אל הנתבעת חתמה על "**כתב הצהרה והתחייבות**", וזאת לא לפני שקראה בעיון רב את תוכנו.

עוד טענו, שהאם לא טענה כי הבת הוחתמה בעורמה, לא טענה כי הבת לא הבינה את הכתוב, תוצאותיו ומשמעותיותיו. עוד טענו, שבתביעה אין טענה כי הטיפול לא הניב תוצאות חיוביות, אין טענה כי הנתבעת לא סיפקה את הסחורה, אין טענה לכשלון תמורה, ואין טענה כי הנתבעת עשתה מעשה ליצנות.

האם הנתבעת עשקה את הבת?

12. לצורך הכרעה בטענה שהנתבעת עשקה את הבת, יש לבדוק האם הטענה עומדת בהוראת החוק בעניין זה, היא סעיף 18 לחוק החוזים:

"מי שהתקשר בחוזה עקב ניצול הצד השני או אחר מטעמו את מצוקת המתקשר, חולשתו השכלית או הגופנית או חוסר נסיונו, ותנאי החוזה גרועים במידה בלתי סבירה מן המקובל, רשאי לבטל את החוזה".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10973-05-20 פלוגית ואח' נ' נבון ואח'

13. פסק הדין המנחה בסוגיה הינו פסק הדין בע"א 403/80 חי סאסי נ' קיקאון (פורסם בנבו). ביהמ"ש העליון (כבוד השופט טירקל) ביצע הבחנה בין טענה לאפסות החוזה לעומת הטענה להשפעה בלתי הוגנת וקבע ש"אין לומר, שאותו עשוק הוא בגדר מי שלא ידע ולא הבין מה הוא עושה, שאינו מסוגל כלל לאותו רצון הדרוש לכריתת חוזה, שמעשיו כלא היו (est factum non)".

14. לכן, קבע "שאותם דברים שמנינו בעשוק אינם מעמידים אותו במקום שפסולי דין עומדים, שכן אין הוא חולה נפש או לקוי בשכלו, שמחמתם אינו מסוגל לדאוג לענייניו, ואף במקומו של מי שלשעה או לעניין לא ידע ולא הבין מה הוא עושה אינו עומד. ואף-על-פי-כן, אין לומר, שדעתו הייתה מיושבת, וכי גמירת הדעת שלו הייתה כגמירת דעתו של כל מתקשר צלול בדעתו. הוא מצוי אי שם בין הקצוות; אין הוא בעל מום, שמומו פוסל אותו, ואין הוא חסר דעה וידיעה, שחסרונם עושה את פעולתו כאין וכאפס, אלא הוא בגדר "מעין בעל מום", הקרוב או דומה לשני אלה מבחינת הפגם בשיקול-דעתו, ש"מומו" פוגם בהתקשרות חוזית מסוימת, הניתנת לביטול רק בהתקיים יתר יסודותיה של עילת העושק. לפיכך חייבים המצוקה, החולשה השכלית או הגופנית וחוסר הניסיון להיות כבדי משקל, ועל בית המשפט להשתכנע, שפעלו את פעולתם על העשוק והסיטו את שיקול-דעתו סטייה של ממש מנתיבו הנכון. גורמים קלי ערך מסוג "הרבה יין עושה, הרבה שחוק עושה, הרבה ילדות עושה, הרבה שכנים הרעים עושים" (סוטה, ז, א [א]) לא די בהם. גם שיקולים של מדיניות משפטית מחייבים הגנה על ביטחון המסחר, שאל לנו לערער על-ידי כל רוח מצויה."

15. לענייננו, הוכח שהבת הוכרה זמן רב לפני ההתקשרות עם הנתבעת ע"י הביטוח הלאומי כלוקה בנכות רפואית (ראו נספח 3 לראיות התובעות). כמו כן, הוגשו מסמכים רפואיים בדבר מצבה הנפשי (ראו נספח 4 לראיות התובעות) ובמיוחד ההבחנה לגבי היותה "חסרת שיפוט" בעמוד 14 לראיות התובעות. בניגוד לטענת הנתבעת, הבת לא מועסקת במשרה בכירה ושכרה נמוך ביותר (ראו נספח 1). היא אינה מתגוררת עם האם, אלא בדיוור מוגן (ראו סעיף 1 לתצהיר).

16. לא זו אף זו, לאחר הגשת התביעה, ביהמ"ש לענייני משפחה מינה את אחותה כאפוטרופסית (ראו נספח 2 לראיות התובעות). האופן שבו הבת העבירה סכומי עתק למתקשרת עם הסבא המנוח שמבטיחה באמצעות קמיעות ליצור קשר זוגי עם בחור, כאשר הסכומים הולכים וגדלים תוך מספר חודשים, ללא כל בסיס הגיוני להתקשרות, תוך שהנתבעת מבקשת מהבת להסתיר את ההתקשרות מבני משפחתה (ראו סעיף 30 לתצהיר הבת), ומבטיחה לה שתזכה בלוטו וכך תממן את ה"טיפול" היקר (ראו סעיף 17 לתצהיר),

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10973-05-20 פלוגית ואח' נ' נבון ואח'

מבסס את מסקנת ביהמ"ש שהחולשה הבריאותית הייתה כבדת משקל ופעלה את פעולתה על הבת והסיטה את שיקול דעתה, אם ניתן לזהות שיקול דעת באופן בו נתנה לנתבעת לעשות כבשלה בכספה, סטייה של ממש מנתיבה הנכון.

17. בהלכת סאסי נקבע כי לצד בחינת התנהלות העשוקה, יש לקבוע כי נפל רבב גם בהתנהלות העושק, לענייננו, הנתבעת, וכי היא ידעה שהיא מנצלת את חולשתה של הבת "כי מן המלה "ניצול" משתמעת ידיעה כזאת, כשם שמשמעת ממנה גם מיזה של אי-מוסריות מצדו. כן ניתן לראות את אי המוסריות לא רק במקום שיש לעושק הכרה ברורה של מצבו של העשוק, מצב שאותו הוא מנצל, אלא גם כאשר ברשלנות גסה עוצם הוא את עיניו מראותו (ראה צלטנר, בספרו הנ"ל, בעמ' 211-212, וכן, לעניין העבירה שבסעיף 431 לחוק העונשין, תשל"ז-1977, בע"פ 598/79 (4), בעמ' 339).

18. לענייננו, הבת עדכנה את הנתבעת בדבר מצבה הנפשי הבעייתי ואף טענה באוזניה שהקושי בקשר עם הבחור נובע מכך שחשפה בפניו את הבעיה הרפואית (ראו סעיף 13 לתצהיר). לעניין זה הוגשה ראיה המתעדת דבריה של הנתבעת אל הבת "אמרתי לך תפסיקי את כנראה עוד פעם בסוג של התקף עם השגעונות האלה, להרגע להיות יותר אופטימית, אני כן מחזקת עכשיו, להיות יותר אופטימית ויותר רגועה" (ראו נספח 6 לראיות התובעות).

19. הנתבעת ידעה שאין לה יכולת מעשית לגרום לבחור ליצור קשר זוגי עם הבת ולכן ביקשה ממנו להיות עמה בקשר, על מנת ליצור אצל הבת אשליה לפיה הנרות ו"היעוץ" עושים את פעולתם. על פי צילום המסך שהוצג, הנתבעת פונה אל הבחור במסרונים פעם אחר פעם ומבקשת ממנו לכתוב לבת "לילה טוב" ו"צהרים טובים" והבחור עונה לנתבעת בשלב מסוים "תגידי זה נראה לך תקין, לקחת הבחורה לא הכי יציבה יותר משישים" (ראו עמוד 50 לראיות התובעות). הנתבעת אישרה בחקירתה כי פנתה אל הבחור.

20. הנתבעת טענה שהקדישה זמן רב כל יום כדי ל"ייעץ" לבת, או לתת לה "טיפול". אולם, לא הוצג רישום שעות הייעוץ, תדפיס שיחות טלפון או כל ראיה אחרת לתמוך בטענה. כשנשאלה כיצד חושבו הסכומים שדרשה וקיבלה מהבת מעת לעת ובמיוחד הסכומים הגדולים, טענה שמדובר ב"הצטברויות" ו"סגירת חשבון פתוח", אך לא הובא פרוט של החשבונות, הצטברותם וסגירתם, כביכול.

21. התובעות הציגו את פירוט השיחות בין הבת לנתבעת וממנו עולה כי שוחחו במשך כחמישה חודשים כארבע שעות וחצי. מכאן שאין הלימה בין טענת הנתבעת ובין הראיות שהוגשו. הדברים יפים גם לגבי הטענות לפגישות כל יום. על פי איכון הטלפון הנייד של הבת, שביצע

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10973-05-20 פלוגית ואח' נ' נבון ואח'

הגיס באמצעות הפעלת תוכנת גוגל טיים ליינ, שכל משתמש יכול לבצע ללא מומחיות מיוחדת, עולה שבמשך ארבעה חודשים וחצי התקיימו כעשר פגישות בין השתיים, בזמן כולל של כשש עשרה שעות שחלקן לפי עדות הבת מוקדש להסעת הנתבעת לסידורים.

22. הנתבעת הקדישה זמן רב לחקירת הגיס בטענה שהתוכנה אינה אמינה. אולם, לא הצליחה בכך. לא זו אף זו, לכאורה, לא היה פשוט יותר מבחינת הנתבעת מלהעמיד נתונים אחרים ונוגדים ע"י שימוש באותה תוכנה. אולם, הנתבעת לא צרפה כל ראיה מטעמה שבמאמץ קל אפשר היה להפיק מהטלפון הנייד שלה.

23. הנתבעת תרצה תחילה את העובדה שלא העמידה ראיות מטעמה לגבי איכון מקומה מדי יום, קיום שיחות ותוכן מסרונים שהוחלפו, בטענה שהטלפון שלה נשבר. כשעומתה מול העובדה שגם אם הטלפון נשבר יש אפשרות לשחזר המידע, טענה שמקפידה למחוק כל הודעה ששולחת, מיד לאחר שליחתה. זו התנהלות שמעידה כי הנתבעת ניסתה באופן שיטתי להשמיד כל ראיה שעלולה לפעול נגדה.

24. הנתבעת הכחישה בעדותה קשר למודעה עם תמונה (ראו עמוד 41 לראיות התובעות), בעניין שירות נוסף שהיא נותנת לכאורה על פי המודעה (ראו נספח 5 לראיות התובעות). ביהמ"ש קובע כי הדמיון בין הגברת המצולמת במודעה ובין הנתבעת הינו רב. ההכרעה בתובענה זו אינה מבוססת על העיסוק הנוסף המיוחס לנתבעת. אולם, תשובתה של הנתבעת בעניין זה, לפיה לא העניקה את אותו שירות המיוחס לה, לבת, ולכן הסוגיה אינה רלוונטית, העלו סימן שאלה.

25. הנתבעת תארה כיצד רוכשת קמיעות, כגון אבנים, מהמרשתת באופן שכל בר בי רב יכול לרכוש ולייחס לאותם קמיעות כוחות פלא כביכול ללא כל בסיס מדעי. לא זו אף זו, לא הוצגה ולו ראיה אחת לרכישת קמע, נרות, או אבנים.

26. הנתבעת לא הוכיחה את הטענה כי מי מבני משפחתה של הבת, לרבות האם, ידע על הניצול המחפיר של חולשת הבת ומצוקתה ונתן כביכול יד לביצוע התשלומים. הבת העידה כי במצוות הנתבעת, הסתירה מהאם הקשר עם הנתבעת. האם העידה שלאחר שפרצה מחלת הבת לפני מספר שנים, חל שיפור במצבה ולכן לא בדקה את חשבון הבנק. לכן, ביהמ"ש דוחה טענת הנתבעת בסיכומיה, כי האם, הרשתה לבת לשלם סכומי עתק לנתבעת.

27. כמו כן, לא הוכח שהאם מימנה כביכול במשך שש שנים תשלומים ל"מיסטיקנים", כטענת הנתבעת.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10973-05-20 פלוגית ואח' נ' נבון ואח'

28. ביהמ"ש לא מצא סתירות בעדויות האם והבת ביחס לתצהיריהן. לעומת זאת, עדות הנתבעת בעניין מודעות שיוחסו לה העלו תמיהה, והיא לא ידעה להסביר מדוע גבתה סכומי עתק ללא רישום מועדי ומהות השירות, והפקת קבלות, חשבוניות מס, ודיווח לרשויות המס, ומדוע נוהגת למחוק כל הודעה ששולחת, ולכן ביהמ"ש לא האמין לגרסתה.

29. די בכל אלה, כדי לבסס המסקנה שאין מדובר ברשלנות גסה של הנתבעת, אלא בידיעה ברורה של הנתבעת, כי צדה טרף פגיע ונטול הגנה וללא כל עכבות היא התנפלה על הבת כמוצאת שלל רב, וככל שהניצול הלך וצלח, כך גבר רעבונה, והסכומים שגבתה מהבת, הלכו וגדלו לסכומי עתק.

30. כפי שנקבע בעניין סאסי לגבי המערערת שם, ביהמ"ש קובע כי הנתבעת "היא לא רק ערמומית אלא גם שקרנית... ערמומית שאין כמוה". לכן, במצב דברים זה, ועל רקע קביעה זו, ביהמ"ש חוזר על הקביעה בעניין סאסי לפיה "מי שראה את" הבת "יכול היה להשתכנע כי אכן מדובר כאן באדם הנמצא במצוקה מתמדת", ברור, כי המערערים ידעו אודות מצבה של המשיבה וניצלו אותה לטובתם." לענייננו, ברור שהנתבעת ידעה כי הבת, על אף תאריה האקדמיים, שהושגו לפני פרוץ מחלתה (ראו סעיף 1 לתצהיר הבת) והתנהלותה היומיומית השגרתית לכאורה, סובלת ממצוקה מתמדת וחולשה נפשית, אותה ניצלה הנתבעת.

31. בעניין סאסי כבוד השופט לנדוי קבע שעל ביהמ"ש להגיע למסקנה "שעיסקה כזאת אי אפשר לעשות אלא עם אדם, שאינו יודע כראוי את אשר לפניו." ביהמ"ש קובע כי על פי הראיות שהובאו לפניו, זו המסקנה המתבקשת לנוכח תשלום סכום עתק, עבור תקשור עם הסב המנוח והבטחות חוזרות ונשנות לגרום לבחור להתאהב בבת ולהסיר הכישוף שהוטל ע"י החברה הקודמת של הבחור.

32. להבדיל מעניין סאסי בע"א 4839/92 גזז נ' כץ (פורסם בנבו), ביהמ"ש העליון דחה טענה של לקוח כי השדכן עשק אותו עת סיכמו על דמי שידוך גבוהים במיוחד. ביהמ"ש העליון נחלק לעניין התוצאה, אך שלושת השופטים הסכימו שלא התקיימה עילת העושה שכן המערער לא הוכיח כי מי שראה אותו "יכול היה להשתכנע כי אכן מדובר כאן באדם הנמצא במצוקה מתמדת." לענייננו, גם הנתבעת הבטיחה לבת התממשות קשר זוגי לו ייחלה הבת. אולם, בשונה מעניין גזז, הוכחה חולשה שנוצלה והנתבעת לא שידכה בין הבת לבחיר ליבה, והזיווג ממילא גם לא צלח. כל שעשתה הנתבעת, היה לבקש מהבחור לענות לפניית הבת על מנת להגביר את תלותה של הבת בה לצורך הוצאת כספים ממנה, על יסוד הבטחות שווא לפיהן הנרות ו"הייעוץ" יסייעו לבת להשיג את מטרתה, קשר זוגי עם הבחור.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10973-05-20 פלוגית ואח' נ' נבון ואח'

33. לכן, ביהמ"ש קובע שהבת ביטלה ההתקשרות בדין מכח עילת העושק ולכן זכאית להשבת הכספים ששילמה לנתבעת עקב ביטול ההתקשרות.

ההתחייבות

34. הנתבעת תלתה יהבה במסמך עליו החתימה את הבת שכונה "ההתחייבות". ממילא, מרגע שביהמ"ש קבע כי הנתבעת רשאית לבטל ההתקשרות, אין בהתחייבות זו לסייע לנתבעת. אולם, למעלה מהדרוש, ביהמ"ש השתכנע מעדות הגיס שבדיקה שערך, כמפורט קודם לכן, באמצעות הטלפון הנייד של הבת, שאינה מצריכה מומחיות, ובידי כל אדם מן הישוב לבצע, הנתבעת והבת כלל לא נפגשו במועד חתימת ההתחייבות. הדברים מתיישבים עם גרסת הבת לפיה הוחתמה על ההתחייבות בחודש ינואר, מספר חודשים, לאחר שהנתבעת החלה לגבות ממנה כספים ולא במועד שמופיע בהתחייבות (ראו סעיף 28 לתצהיר הבת).

35. לא זו אף זו, תוכן ההתחייבות שנכתב בכתב יד על ידי הנתבעת, שנמנעת מהפקת קבלות וחשבונות, מחזק דווקא את גרסת התובעות. לפי ההתחייבות, הבת מאשרת כביכול שרכישת נרות ו"יעוץ" "על בסיס רוחני", כהגדרת הנתבעת בעדותה, שטיבם לא הוגדר, מצדיקים תשלום סכום עתק של כמאה ושמונים אלף ₪ ו"שאינ החזרים כספיים בשום מקרה"! כאשר משפט זה הודגש עם שורה מתחתיו.

36. הנתבעת שהכינה את הקרקע למקרה שמי מבני משפחתה של הבת יגלה את האופן שבו הוציאה סכומי עתק מהבת מצאה להוסיף ש"לא מדובר במדע מדויק". אולם, מיד לאחר מכן ציינה "עם זאת לרוב יש סיכויים ותוצאות יפות". הנתבעת לא הציגה לפני ביהמ"ש את הלקוחות המרוצים הרבים שיעידו על כך ש"לרוב יש סיכויים ותוצאות יפות". רק היא העידה מטעם הנתבעים.

סכום ההשבה

37. התובעות צרפו לראיותיהן ראיות לגבי הסכומים שקיבלה הנתבעת. הן לא נחקרו בדבר חישוב הסכום ובכל מקרה עדותן לא נסתרה ולכן ביהמ"ש מקבל מלוא התביעה בעניין סכום ההשבה בסך של 180,350 ₪.

חופש העיסוק

38. הנתבעת תלתה יהבה גם בזכות היסוד לחופש עיסוק. אין חולק שציבור לא מבוטל מאמין בקמיעות ותחזיות שאינן מעוגנות במדע. ביהמ"ש מכבד זאת ואינו שולל התפרנסות מתחומים אלה. אולם, גם זכות יסוד מוגבלת ע"י זכויות נגדיות, כגון זכות היסוד לקניין וכן לחובה לפעול על פי הדין. לכן, בעובדות המקרה, ביהמ"ש קובע כי זכות היסוד לחופש

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10973-05-20 פלוגית ואח' נ' נבון ואח'

עיסוק, אינה מסייעת לנתבעת שניצלה את חולשת ומצוקת הבת כדי להוציא ממנה סכומי עתק באמצעות מתן הבטחות שווא.

טענות הנתבעת נגד הגיס

39. הנתבעת טענה בסיכומיה כי הגיס עומד מאחורי התביעה וכי אנס את האם והבת, אותן כינתה בסיכומיה "עלובות", לחתום על תצהיריהן. ביהמ"ש קובע שאין ראיה לתמוך בטענה זו. כמו כן, השוואה בין כתב ההגנה ובין הסיכומים מלמדת שהנתבעת האשימה בכתב ההגנה את האם ב"יצירת" התביעה ובסיכומים שינתה טעמה, כינתה את האם "עלובה" וטענה שהגיס, הוא שיצר את התביעה. לכן, ביהמ"ש דוחה הטענה שהגיס יצר כביכול תביעה נגד הנתבעת.

40. הנתבעת טענה בסיכומיה שהגיס ניתק את הנתבעת מהבת, ובכך מנע המשך הטיפול המוצלח של הנתבעת בבת וגרם להידרדרות מצבה הנפשי של הבת עד כדי מינוי אפוטרופוס. הנתבעת לא הגישה חוות דעת רפואית לפיה הטיפול שלה סייע לבת, וכי הפסקת הטיפול, היא שגרמה למינוי אפוטרופוס. ביהמ"ש קובע כי בהעדר חוות דעת התומכת בטענת הנתבעת בדבר חיוניות הטיפול שהעניקה לבת לבריאות הבת, המסקנה ההגיונית היא שגילוי העובדה שהבת חסרת שיפוט ויכולת להגן על ענייניה, היא שחייבה מינוי אפוטרופוס על מנת להגן עליה מפני גורמים הלוטשים עין לכספה, כגון הנתבעת.

הטענה שהאפוטרופוסית הטעתה את ביהמ"ש לענייני משפחה

41. הנתבעת טענה בסיכומיה שהאפוטרופוסית הטעתה את ביהמ"ש לענייני משפחה עת אישר המשך ניהול התביעה כאן. אולם, בימ"ש זה הורה לאפוטרופוסית לקבל אישור ביהמ"ש לענייני משפחה בידיעת הנתבעת. לכן, אם סברה הנתבעת שיש להביא לידיעת ביהמ"ש לענייני משפחה, טענות שהעלתה לראשונה בסיכומיה, כי הבת הוחתמה על תצהיר באופן פסול, היה עליה להביא זאת לפני ביהמ"ש לענייני משפחה, בטרם נתן ההחלטה וכן לבקש מבימ"ש זה לפסול את תצהיר הבת.

42. כמו כן, טענות הנתבעת בדבר ניצול הבת ע"י האפוטרופוסית והגיס פועלות לחובתה. אם הם ניצלו כביכול, כטענת הנתבעת, את הבת בשל מצבה הנפשי ומוגבלותה, אזי המסקנה המתבקשת שגם היא ניצלה אותה. אולם, בשעה שהאפוטרופוסית קיבלה אישור ביהמ"ש לענייני משפחה לניהול התביעה, הנתבעת הוציאה סכומי עתק מהבת על אף מצבה הנפשי, זמן קצר לפני מינוי האפוטרופוסית.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10973-05-20 פלוגית ואח' נ' נבון ואח'

הנתבעת לא דיווחה לרשויות על סכנת חיים לבת

43. שני הצדדים טענו בסיכומיהם כי הבת הייתה עלולה לשלוח יד בנפשה (ראו סעיף 9 לסיכומי הנתבעים). התובעות טענו בצדק בסיכומיהם כי העובדה שהנתבעת ידעה על הסכנה הנשקפת לבת, אך לא עדכנה הרשויות, סיכנה את חייה של הבת. תחת לדווח לרשויות, הנתבעת המשיכה לגבות מהבת סכומי עתק עבור המשך טיפוח האשליה בדבר זכיה בלוטו ובליבו של הבחור. מכאן, שהתנהלות הנתבעת לא רק פגעה בקניינן של התובעות, אלא, עלולה הייתה להסתיים באסון. זאת, בשים לב שבשלב מסוים, הבת עלולה הייתה לגלות, ללא השגחה רפואית, כי האשליה שמכרה לה הנתבעת, היא כוזבת.

חוק הגנת הצרכן והטעיה

44. לאותה תוצאה ניתן להגיע גם באמצעות **חוק הגנת הצרכן, תשמ"א-1981** (להלן: "חוק הגנת הצרכן") ותקנותיו. חוק הגנת הצרכן חל על מתן שירות, השכרת או מכירת נכס (טובין, מקרקעין, זכויות, זכויות ניירות ערך ואג"ח כהגדרתם בסעיף 1 לחוק) בין עוסק - המוכר את הנכס או נותן השירות דרך עיסוק - לצרכן, שהינו רוכש הנכס או מקבל השירות מהעוסק לשימוש אישי, ביתי או משפחתי (סעיף 1 לחוק). חוק הגנת הצרכן, אינו גורע מתחולתו של חוק החוזים.

45. בחוק הגנת הצרכן ובתקנותיו נקבעו חובות גילוי מיוחדות ומוגברות בשלב הטרם חוזי של העסקה הצרכנית. ראו ע"א 1977/97 ברזני נ' **בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ** (פורסם בנבו).

46. סעיף 2(א) לחוק הגנת הצרכן קובע, כי על עוסק להימנע מעשיית דבר, בין אם במעשה או במחדל, בכתב, בעל פה, או בכל דרך אחרת, העלול להטעות צרכן בכל עניין מהותי בעסקה. הסעיף אינו דורש הוכחת הטעיה בפועל אלא הסתברות להטעיה של הצרכן בעניין מהותי. על יסוד הראיות שהובאו, ביהמ"ש קובע כי הנתבעת הטעתה את הבת באמצעות מצג שווא לגבי תוצאות ה"טיפול", וכי הנתבעת נתנה "ייעוץ" ורכשה, לטענתה, נרות, תוך יצירת מצג לגבי הסיכוי הגבוה ל"תוצאות יפות".

יריבות עם האם

47. הנתבעת גרמה לנתבעת להוציא כספים מחשבון בנק משותף ששייך גם לאם ולכן קיבלה לידיה שלא כדין גם את כספה של האם. לא זו אף זו, מסעיף 6 לתצהיר האם עלה שהכספים בחשבון היו כספים שחסכה האם על מנת להבטיח את עתידה של הבת. לכן, גם לאם זכות ביחוד ולחוד עם הבת להשבת הסכום שנלקח. האופן בו הנתבעת ניסתה להסתיר מבני משפחתה של הבת את הקשר ביניהן מבסס המסקנה כי היא הייתה מודעת לכך שגם אחרים עלולים להיפגע ממעשיה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10973-05-20 פלוגית ואח' נ' נבון ואח'

עוגמת נפש

48. הנתבעת פגעה בבת ובאם מתוך מודעות ובכוונת תחילה ולכן בנוסף לסכום ההשבה יש לחייבה בפיצוי התובעות בגין עוגמת נפש. בשים לב לסכום ההשבה ומשך התקופה בה מדובר, ביהמ"ש מחייב את הנתבעת במלוא הפיצוי המבוקש בסך של 20,000 ₪.

יריבות עם הנתבע

49. התביעה נגד הנתבע מבוססת על ראיה לפיה הועבר אליו סכום מצומצם. על אף שהנתבע בחר שלא להעיד, ביהמ"ש קובע כי לא הונחה תשתית ראייתית מספקת, המצדיקה את חיובו בהשבת כספי הנתבעות ובפיצוין ולכן דוחה התביעה נגדו.

איסור פרסום

50. לנוכח מחלת הבת ומינוי אפוטרופוס, ביהמ"ש אוסר פרסום פרטים המזהים אותה וכן אוסר פרסום פרטי האם, הגיס והבחור שחשיפתם יביאו לזיהוי הבת.

הוצאות

51. עקב קבלת מלוא התביעה נגד הנתבעת, ביהמ"ש מחייב הנתבעת לשלם לתובעות החזר אגרות ששולמו ושכ"ט בא כוחה בסך של 30,000 ₪.

52. על אף דחיית התביעה נגד הנתבע, מכיוון שבחר שלא להעיד, ביהמ"ש מוצא בנסיבות העניין ולנוכח הייצוג המשותף עם הנתבעת לא לחייב התובעות בהוצאות בגין דחיית התביעה נגד הנתבע.

סוף דבר

53. ביהמ"ש מקבל את התביעה במלואה כנגד הנתבעת, ודוחה את התביעה כנגד הנתבע.
54. ביהמ"ש מחייב את הנתבעת להשיב לתובעות סך של 200,350 ₪, אשר יישא הפרשי הצמדה וריבית כדין, מיום הגשת התביעה ועד למועד התשלום המלא בפועל.
55. בנוסף, ביהמ"ש מחייב את הנתבעת לשלם לתובעות החזר אגרות ששולמו, וכן שכ"ט עו"ד בסך של 30,000 ₪, אשר יישאו הפרשי הצמדה וריבית כדין מיום מתן פסק הדין ועד למועד התשלום המלא בפועל.

ניתן היום, י"ז אדר ב' תשפ"ב, 20 מרץ 2022, בהעדר הצדדים.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10973-05-20 פלוגית ואח' נ' נבון ואח'

עדלי הדר, שופט